

LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖ
N U T A R I M A S

DĖL ILGALAIKĖS VALSTYBĖS SANTYKIŲ SU UŽSIENIO LIETUVIAIS 2008–2020 METŲ STRATEGIJOS PATVIRTINIMO IR ILGALAIKĖS VALSTYBĖS SANTYKIŲ SU UŽSIENIO LIETUVIAIS 2008–2020 METŲ STRATEGIJOS KOORDINAVIMO IR PRIEŽIŪROS KOMISIJOS SUDARYMO

2008 m. liepos 23 d. Nr. 783
Vilnius

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Vyriausybės įstatymo (Žin., 1994, Nr. [43-772](#); 1998, Nr. 41(1)-1131; 2000, Nr. 92-2843; 2007, Nr. 72-2831) 22 straipsnio 15 punktu ir 27 straipsnio 1, 4 ir 5 dalimis ir įgyvendindama Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2006–2008 metų programos įgyvendinimo priemonių, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2006 m. spalio 17 d. nutarimu Nr. 1020 (Žin., 2006, Nr. [112-4273](#); 2007, Nr. [63-2415](#)), 1 lentelės „Pirmaeilių darbų įgyvendinimo priemonės“ 18 punktą, Lietuvos Respublikos Vyriausybė n u t a r i a:

1. Patvirtinti Ilgalaikę valstybės santykių su užsienio lietuviais 2008–2020 metų strategiją (pridedama).

2. Sudaryti šią Ilgalaikės valstybės santykių su užsienio lietuviais 2008–2020 metų strategijos koordinavimo ir priežiūros komisiją (toliau vadinama – komisija):

Vyriausybės kancleris (komisijos pirmininkas);

Tautinių mažumų ir išeivijos departamento prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės generalinis direktorius (komisijos pirmininko pavaduotojas);

Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos sekretorius;

Švietimo ir mokslo ministerijos sekretorius;

Kultūros ministerijos sekretorius;

Vidaus reikalų ministerijos sekretorius;

Žemės ūkio ministerijos sekretorius;

Lietuvių grįžimo į Tėvynę informacijos centro direktorius;

du Užsienio reikalų ministerijos atstovai;

trys Pasaulio lietuvių bendruomenės atstovai.

3. Pavesti Vyriausybės kancleriui tvirtinti personalinę komisijos sudėtį.

4. Tautinių mažumų ir išeivijos departamentas prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės turi ūkiškai ir techniškai aptarnauti komisijos veiklą.

Ministrą Pirmininką
pavadojantis susisieikimo ministras,
pavadojantis vidaus reikalų ministrą

Algirdas Butkevičius

**ILGALAIKĖ VALSTYBĖS SANTYKIŲ SU UŽSIENIO LIETUVIAIS
2008–2020 METŲ STRATEGIJA**

I. STRATEGIJOS SANTRAUKA

Valdymo sritis – valstybės santykiai su užsienio lietuviais	
I. Valdymo srities plėtros strateginis tikslas Padėti užsienio lietuviams išsaugoti tautinį tapatumą, ryšius su Lietuva, kultūrą, gimtąją kalbą, sudaryti sąlygas pasirengti integruotis į Lietuvos gyvenimą tiems, kurie ketina ateityje grįžti į Lietuvą.	
Strateginio tikslo įgyvendinimo vertinimo kriterijai (efekto kriterijai) 1. Užsienio lietuvių švietimo įstaigų: dabartinė reikšmė (2008 m. sausio 1 d.) – 191; siektina reikšmė (2020 metais) – 250. 2. Lietuvių kultūros, švietimo ir informacijos centrų užsienio valstybėse: dabartinė reikšmė (2008 m. sausio 1 d.) – 11; siektina reikšmė (2020 metais) – 35. 3. Užsienio lietuvių, besimokančių lietuvių kalbos užsienio lietuvių švietimo įstaigose: dabartinė reikšmė (2008 m. sausio 1 d.) – 7000; siektina reikšmė (2020 metais) – 14 000. 4. Lietuvių kalba užsienio valstybėse leidžiamų leidinių: dabartinė reikšmė (2008 m. sausio 1 d.) – 34; siektina reikšmė (2020 metais) – 55. 5. Liaudies kūrybos ir meninės saviraiškos kolektyvų: dabartinė reikšmė (2008 m. sausio 1 d.) – 214; siektina reikšmė (2020 metais) – 250.	
II. Valdymo srities plėtros tikslai, uždaviniai ir tikslų įgyvendinimo vertinimo kriterijai (rezultato kriterijai)	
1 tikslas – užtikrinti Lietuvos institucijų ir užsienio lietuvių bendradarbiavimą.	Rezultato kriterijai: 1. Lietuvos Respublikos institucijų ir užsienio lietuvių bendrų projektų: dabartinė reikšmė (2008 m. sausio 1 d.) – 208; siektina reikšmė (2020 metais) – 400. 2. Mokyklų, mokinių, studentų ir jaunimo organizacijų projektų, skatinančių vaikų ir jaunimo bendradarbiavimą su užsienio lituanistinių mokyklų mokiniais: dabartinė reikšmė (2008 m. sausio 1 d.) – 20; siektina reikšmė (2020 metais) – 140.
Uždaviniai: 1. Skatinti Lietuvos Respublikos institucijų ir užsienio lietuvių bendradarbiavimą. 2. Plėsti Lietuvos Respublikos diplomatinį atstovybių ir konsulinį įstaigų pajėgumus dirbti su Lietuvos piliečiais ir užsienio lietuviais, vykdyti konsulinę plėtrą, atsižvelgiant į Lietuvos piliečių emigracijos srautų kitimą.	
3. Skatinti užsienio lietuvių švietimo įstaigų bendradarbiavimą su Lietuvos švietimo įstaigomis – įtraukti lituanistinių mokyklų bendruomenes į švietimo projektus, finansuoti mokyklų, mokinių, studentų ir jaunimo organizacijų projektus, skatinančius vaikų ir jaunimo bendradarbiavimą su užsienio lietuvių švietimo įstaigų mokiniais.	

2 tikslas – siekti vieningos lietuvių tautinės bendruomenės – integralios tautos – sukūrimo.	Rezultato kriterijai: 1. Lietuvą pristatančių renginių užsienio valstybėse: dabartinė reikšmė (2008 m. sausio 1 d.) – 200; siektina reikšmė (2020 metais) – 500. 2. Sukaupta informacijos apie užsienio lietuvių organizacijas (procentais): dabartinė reikšmė (2008 m. sausio 1 d.) – 40; siektina reikšmė (2020 metais) – 80. 3. Atlikta užsienio lietuvių gyvenimo ir veiklos mokslinių tyrimų: dabartinė reikšmė (2008 m. sausio 1 d.) – 5; siektina reikšmė (2020 metais) – 20. 4. Užsienio lietuvių, dalyvavusių rinkimuose į Lietuvos valdžios institucijas: dabartinė reikšmė (2004 metais) – 17 000; siektina reikšmė (2020 metais) – 50 000.
Uždaviniai: 1. Skleisti informaciją apie užsienio lietuvius Lietuvoje ir teikti užsienio lietuviams informaciją apie gyvenimą Lietuvoje. 2. Skatinti užsienio lietuvius dalyvauti Lietuvos politiniame gyvenime. 3. Skatinti užsienio lietuvių gyvenimo ir veiklos mokslinius tyrimus. 4. Skatinti užsienio lietuvius dalyvauti Lietuvos ekonominiame gyvenime – skleisti informaciją užsienyje apie verslo galimybes Lietuvoje, investicinę aplinką, laisvas darbo vietas.	
3 tikslas – siekti išsaugoti užsienio lietuvių tautinį tapatumą – puoselėti lietuvių kalbą ir kultūrą.	Rezultato kriterijai: 1. Užsienio lietuviams adaptuotų lituanistinio švietimo mokymo(-si) programų: dabartinė reikšmė (2008 m. sausio 1 d.) – 5; siektina reikšmė (2020 metais) – 20. 2. Užsienio lietuvių bendruomenėms skirtų kultūrinių renginių: dabartinė reikšmė (2008 m. sausio 1 d.) – 180; siektina reikšmė (2020 metais) – 320.
Uždaviniai: 1. Sudaryti sąlygas kurti lituanistinio švietimo mokymo(-si) programų ir priemonių sistemą. 2. Plėtoti lituanistinį švietimą – skatinti užsienyje gyvenančius lietuvius steigti naujas užsienio lietuvių švietimo įstaigas ir pritaikyti mokymo procesą užsienio lietuvių poreikiams ir specifinei kultūrinei aplinkai. 3. Skatinti lietuviškos kultūros kūrimą, puoselėjimą ir sporto tradicijų tęstinumą užsienyje.	

II. PASKIRTIS IR BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Vienas svarbiausių Lietuvos Respublikos pastarojo laikotarpio tikslų – parengti ir įgyvendinti optimalią ir nuoseklią ryšių ir bendradarbiavimo su užsienio lietuviais strategiją, pagrįstą tarpinstituciniu koordinavimu, konkrečiomis uždavinių įgyvendinimo priemonėmis ir finansiniais ištekliais. Ilgalaikės valstybės santykių su užsienio lietuviais 2008–2020 metų strategijos (toliau vadinama – ši strategija) paskirtis – nustatyti ilgalaikius Lietuvos Respublikos ryšių ir bendradarbiavimo su užsienio lietuviais puoselėjimo politikos tikslus ir uždavinius. Ši strategija įgyvendinama 2008–2020 metais.

2. Šią strategiją parengti prireikė dėl to, kad dėl gausios lietuvių emigracijos labai padaugėjo užsienio lietuvių, pagausėjo jų bendruomenių, jos sustiprėjo, taigi atsirado abipusis poreikis ir būtinybė bendradarbiauti šiose srityse:

- 2.1. lietuvių tautinio tapatumo išsaugojimo ir plėtojimo;
- 2.2. lituanistinio švietimo organizavimo ir koordinavimo;
- 2.3. lietuvių kultūros puoselėjimo;
- 2.4. informacijos apie užsienio lietuvių gyvenimą sklaidos plėtojimo.

3. Kol rengta ši strategija, viešojo įstaiga Strateginių studijų centras 2006 m. rugpjūčio 4 d. atliko studiją „Lietuvos valstybės ilgalaikė strategija lietuvių emigracijos ir išeivijos atžvilgiu“. Studijoje nustatyta Lietuvos gyventojų tarptautinės migracijos būklė, įvertinta Lietuvos Respublikos ligtolinė ryšių su užsienio lietuviais politika, užsienio lietuvių organizacijų bendradarbiavimo ryšiai ir patirtis.

4. Šioje strategijoje pateikta užsienio lietuvių bendruomenių būklės analizė, nustatytos santykių su užsienio lietuviais valstybės politikos plėtros stiprybės, silpnybės, galimybės, grėsmės (III skyrius). Remiantis būklės analizės rezultatais, pateikta santykių su užsienio lietuviais valstybės politikos plėtros vizija, strateginis tikslas, tikslai ir uždaviniai šiems tikslams pasiekti (IV skyrius), siekiami rezultatai (vertinimo kriterijai) (V skyrius), šios strategijos įgyvendinimo ir atskaitomybės mechanizmas (VI skyrius).

5. Šios strategijos nuostatos susijusios su:

Valstybės ilgalaikės raidos strategija, patvirtinta Lietuvos Respublikos Seimo 2002 m. lapkričio 12 d. nutarimu Nr. IX-1187 (Žin., 2002, Nr. [113-5029](#));

Nacionalinio saugumo strategija, patvirtinta Lietuvos Respublikos Seimo 2002 m. gegužės 28 d. nutarimu Nr. IX-907 (Žin., 2002, Nr. [56-2233](#); 2005, Nr. [15-473](#));

Lietuvos ūkio (ekonomikos) plėtros iki 2015 metų ilgalaikė strategija, kuriai pritarta Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. birželio 12 d. nutarimu Nr. 853 (Žin., 2002, Nr. [60-2424](#));

Nacionaline darnaus vystymosi strategija, patvirtinta Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2003 m. rugsėjo 11 d. nutarimu Nr. 1160 (Žin., 2003, Nr. [89-4029](#));

Nacionaline demografinės (gyventojų) politikos strategija, patvirtinta Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. spalio 28 d. nutarimu Nr. 1350 (Žin., 2004, Nr. [159-5795](#));

Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2006–2008 metų programa, kuriai pritarta Lietuvos Respublikos Seimo 2006 m. liepos 18 d. nutarimu Nr. X-767 (Žin., 2006, Nr. [80-3143](#)), ir Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2006–2008 metų programos įgyvendinimo priemonėmis, patvirtintomis Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2006 m. spalio 17 d. nutarimu Nr. 1020 (Žin., 2006, Nr. [112-4273](#));

Ekonominės migracijos reguliavimo strategija, patvirtinta Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2007 m. balandžio 25 d. nutarimu Nr. 416 (Žin., 2007, Nr. [49-1897](#)).

6. Šioje strategijoje vartojamos sąvokos:

Lietuvių kultūros, švietimo ir informacijos centras – užsienio lietuvių bendruomenių švietimo, tautinės saviraiškos ugdymo, rekreacinių arba kitų kultūrinių poreikių tenkinimo ir socialinių paslaugų įstaiga, įvairiomis formomis remiama Lietuvos valstybės.

Lituanistinė mokykla – užsienyje esanti neformaliojo švietimo įstaiga, per kurią palaikoma ir skleidžiama lietuvių, įvairiapusiškai supažindinama su Lietuva ir kurioje sudaromos saviraiškos lietuvių kalba sąlygos.

Pasaulio lietuvių bendruomenė – užsienyje gyvenančių lietuvių įsteigta ir visiems jiems atstovaujanti ir juos vienijanti tautinė bendruomenė.

Užsienio lietuvių bendruomenė – užsienio valstybėje įsteigta visuomeninė toje valstybėje gyvenančius lietuvius vienijanti organizacija.

Užsienio lietuvių švietimo įstaiga – užsienyje veikianti mokykla, pagalbą mokiniams ir mokytojams teikianti įstaiga, kurios pagrindinė veikla – lietuvių kalbos palaikymas ir švietimas lietuvių kalba.

III. BŪKLĖS ANALIZĖ IR SSGG ANALIZĖ

7. Statistikos departamento prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės duomenimis, per 18 nepriklausomybės metų iš Lietuvos išvyko per 440 tūkst. gyventojų. Gausi lietuvių emigracija į užsienio valstybes keičia už Lietuvos ribų esančių lietuvių bendruomenių vaizdą: gausėja ir atsinaujina tradicinės lietuvių bendrijos, formuojasi naujos lietuvių santalkos ir bendruomenės.

8. Dėl šiandieninių tarptautinės migracijos procesų daugėja valstybių, kuriose buriasi užsienio lietuvių bendruomenės. Iki Lietuva atgavo nepriklausomybę, užsienyje gyvenantys lietuviai skirstyti į tris pagrindines grupes: lietuviai, gyvenantys etnografinėse lietuvių žemėse (Lenkijoje, Baltarusijoje, Rusijos Kaliningrado srityje); Antrojo pasaulinio karo ir sovietinių okupacijų tremtiniai, darbo migrantai ir jų palikuonys, gyvenantys buvusios SSSR valstybėse; didžiausia ir labiausiai organizuota grupė – į Vakarų pasitraukusių (JAV, Vokietijos, Kanados, Australijos, Lotynų Amerikos, Šveicarijos ir kitų valstybių) užsienio lietuvių organizacijos.

9. Pagausėjus emigracijai po to, kai Lietuva atgavo nepriklausomybę, ėmė sparčiai didėti naujų užsienio lietuvių grupė, kurioje vyrauja 25–45 metų darbingi, veiklūs ir dažnai vaikus auginantys asmenys. Lietuvai tapus Europos Sąjungos nare, pakito masinės emigracijos srautų kryptis: sumažėjo emigracija į Jungtines Amerikos Valstijas, pastaruoju metu daugiausia vykstama į Didžiąją Britaniją, Airiją, Norvegiją ir Ispaniją.

10. Šiuo metu užsienio lietuvių bendruomenės įregistruotos 38 valstybėse. Tai seniai veikiančios ir naujos, tautinį tapatumą ir pilietybę užsienio lietuviams išsaugoti siekiančios lietuvių organizacijos, kurias vienija Pasaulio lietuvių bendruomenė.

11. Su užsienio lietuviais susijusius klausimus pagal kompetenciją Lietuvoje sprendžia skirtingos valstybės institucijos, įstaigos ir nevyriausybinių organizacijų. Vienų jų darbas susijęs su užsienio lietuviais tiek, kiek ir su visais Lietuvos Respublikos piliečiais, taigi specialios priemonės būtent užsienio lietuviams netaikomos (pavyzdžiui, įvairios Finansų ministerijos, Ūkio ministerijos ir kitų institucijų įgyvendinamos investicinės ar sektorių reformų priemonės – verslo inkubatoriai, smulkiojo ir vidutinio verslo skatinimo, dvigubo apmokestinimo panaikinimo priemonės ir kita); kitos institucijos vykdo priemones, skirtas užsienio lietuviams aktualiems klausimams spręsti (pavyzdžiui, įvairios Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos, Sveikatos apsaugos ministerijos, Švietimo ir mokslo ministerijos, Užsienio reikalų ministerijos, Vidaus reikalų ministerijos, Tautinių mažumų ir išeivijos departamento prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės, Lietuvių grįžimo į Tėvynę informacijos centro, Kūno kultūros ir sporto departamento prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės ir kitų institucijų įgyvendinamos priemonės – tautinio tapatumo išsaugojimo, konsulinių paslaugų teikimo, lituanistinio švietimo plėtos, reemigracijos skatinimo ir kitos).

12. Stiprybių, silpnybių, galimybių ir grėsmių analizės objektas – veiksniai ir procesai, lemiantys valstybės santykius su užsienio lietuviais. Studijos „Lietuvos valstybės ilgalaikė strategija lietuvių emigracijos ir išeivijos atžvilgiu“, įstatymų, tarpžinybinio bendradarbiavimo, socialinių partnerių nuomonių, vertinimų ir statistinės informacijos stiprybių, silpnybių, galimybių ir grėsmių analizės rezultatai tapo pagrindu kurti ilgalaikių valstybės santykių su užsienio lietuviais viziją, misiją ir šios strategijos uždavinius.

12.1. Stiprybės:

12.1.1. Lietuvos Respublikos Konstitucija užtikrina Lietuvos gyventojams teisę bet kada sugrįžti gyventi į savo šalį;

12.1.2. Lietuvoje gerėja taupymo ir investavimo būklė, didėja įvairių darbo vietų pasiūla, mažėja socialinių išmokų poreikis;

12.1.3. plėtojamos bendradarbiavimo tarp Lietuvos ir užsienio lietuvių galimybės, kuriamos ir atnaujinamos ryšių palaikymo programos, bendrieji veiklos planai įvairiose gyvenimo srityse;

12.1.4. psichosocialiniai užsienio lietuvių poreikiai (tėvynės, šeimos, artimųjų, draugų ilgesys, domėjimasis savo šalies gyvenimu) padeda palaikyti ryšius su savo šalimi ir lengviau apsispręsti sugrįžti į ją gyventi;

12.1.5. iš užsienio dažnai sugrįžtama su naujomis žiniomis, darbo įgūdžiais, išmokus užsienio kalbą;

12.1.6. gausiai išvykstantys į užsienį lietuviai įsilieja į vietos lietuvių bendruomenes arba sukuria naujas, telkiasi organizuotai visuomeninei veiklai;

12.1.7. Lietuvos teikiama parama užsienio lietuvių bendruomenių veiklai ir nuolatinis bendradarbiavimas su užsienio lietuvių bendruomenėmis užtikrina lituanistinio švietimo plėtrą ir lietuvių kultūros sklaidą užsienio lietuvių bendruomenėse;

12.1.8. informacijos ir komunikacijos technologijų taikymas ugdymo procese sudaro galimybes gerinti lituanistinio švietimo ir ugdymo užsienio valstybėse kokybę ir didinti ugdymo turinio proceso veiksmingumą;

12.1.9. formalią organizacinę struktūrą turinti ir Lietuvos Respublikos valdžių pripažįstama Pasaulio lietuvių bendruomenė padeda stiprinti integralią tautą, palaikyti ryšį su Lietuvos Respublika, užtikrinančia paramą steigiamoms bendruomenių institucijoms.

12.2. Silpnybės:

12.2.1. Lietuvos ūkio (ekonomikos) plėtros iki 2015 metų ilgalaikėje strategijoje, kuri yra Valstybės ilgalaikės raidos strategijos sudėtinė dalis, integraliai tautai nenumatomas joks vaidmuo: neketinama pasinaudoti užsienio lietuvių galimybėmis pritraukti investicijas, plėtoti turizmą;

12.2.2. integralios tautos atitolimas nuo politinio, socialinio, kultūrinio ir ekonominio Lietuvos gyvenimo;

12.2.3. nepakankama informacijos apie socialines ir ekonomines garantijas, darbo ir persikvalifikavimo galimybes Lietuvoje kokybė ir sklaida, trūksta bendrosios informacijos apie Lietuvą;

12.2.4. per mažai užsienio lietuvių dalyvauja rinkimuose į Lietuvos valdžios institucijas;

12.2.5. per mažai rūpinamasi grįžusių iš užsienio lietuvių ugdymo organizavimu Lietuvoje;

12.2.6. lituanistinio švietimo ir ugdymo užsienio valstybėse turinys vis dar pernelyg orientuotas į Lietuvoje mokyklą lankančių moksleivių žinias ir akademinį gebėjimų ugdymą, per mažai dėmesio skiriama ugdymo turinio sąsajoms su užsienyje gyvenančių mokinių gyvenimo patirtimi, tautinės ir pilietinės savimonės ugdymui, nesukurta adaptuotų lituanistinio švietimo vadovėlių ir kompiuterinių mokymo(-si) priemonių sistema;

12.2.7. nesudaromos sąlygos sistemingai tobulinti kvalifikaciją lituanistinių mokyklų programų rengėjams ir programų vertintojams; lituanistinių mokyklų pedagogų rengimo programų turinys nepakankamai organizuojamas ir reglamentuojamas, neparengti lituanistinių mokyklų darbo kokybės vertinimo kriterijai, nepripažinti lituanistinių mokyklų baigimo pažymėjimai;

12.2.8. kuriamos užsienio lietuvių bendruomenės neturi pamatinių ankstesniosios užsienio lietuvių bangos bendruomeninių tradicijų ir patirties, kaip organizuoti ir administruoti švietimo, kultūros ir visuomeninį integraliai tautai svarbų gyvenimą;

12.2.9. Lietuvos Respublikos bendrojo lavinimo mokyklų programose nėra informacijos apie pasaulio lietuvių istoriją. Tokia informacija suteiktų jaunajai kartai išsamesnį Lietuvos istorijos žinių, skatintų geresnį Lietuvoje gyvenančių ir užsienio lietuvių tarpusavio supratimą, leistų išvykusiesiems iš Lietuvos greičiau integruotis į užsienio lietuvių bendruomenes, skatintų juos išlaikyti tautiškumą.

12.3. Galimybės:

12.3.1. intensyvių, abipusiškai naudingų kultūrinių ir ekonominių Lietuvos ryšių su užsienio lietuviais išlaikymas ir plėtojimas;

12.3.2. Lietuvos ekonominės gerovės kūrimas, valstybės suvereniteto ir įtakos pasaulio valstybių bendrijoje stiprinimas integralios tautos pastangomis, remiantis tarpusavio pasitikėjimu;

12.3.3. lietuvių bendruomeninio ir organizacinio gyvenimo patirties plėtra;

12.3.4. lietuvių tautinio tapatumo puoselėjimas, įvairialypės lietuvių kultūros sampratos ugdymas, lietuvių kultūrinio paveldo saugojimas ir globa visame pasaulyje;

12.3.5. lietuvių kultūros turtinimas ir stiprinimas globalizacijos sąlygomis;

12.3.6. naudojimas reemigrantų patirtimi;

12.3.7. teigiamo lietuvių ir Lietuvos įvaizdžio pasaulyje kūrimas.

12.4. Grėsmės:

12.4.1. užsienyje gyvenančių lietuvių atotrūkis nuo Lietuvos socialinių ir kultūrinių procesų, ryšių praradimas, nutautėjimo, asimiliacijos užsienio valstybėje grėsmė;

12.4.2. užsienio lietuvių nusivylimas Lietuvos santykių su užsienio lietuviais, jų dvigubos pilietybės politika;

12.4.3. užsienio lietuvių tautinio tapatumo silpnėjimas ir nykimas;

12.4.4. išliekanti ekonominė emigracija iš Lietuvos;

12.4.5. Lietuvos Respublikos piliečių, pasirinkusių integraciją kitose valstybėse, praradimas;

12.4.6. susvetimėjimas, paniekos Lietuvoje gyvenantiems tautiečiams plitimas;

12.4.7. nesutarimai tarp senosios ir naujosios lietuvių išeivijos atstovų.

IV. VIZIJA, STRATEGINIS TIKSLAS, TIKSLAI IR UŽDAVINIAI

13. Atsižvelgiant į valstybės santykių su užsienio lietuviais būklę, SSGG analizę ir užsienio lietuvių poreikius, šios strategijos vizija tokia: užsienio lietuvių organizacijos – vieningos tautinės bendruomenės – neatsiejama dalis, kuriai sudarytos sąlygos naudotis Lietuvos valstybės parama lietuviškam švietimui, kultūrai, spaudai plėtoti, tautiniam tapatumui palaikyti ir puoselėti ir suteikta teisė pagal galimybes dalyvauti visuomeniniame bei politiniame Lietuvos gyvenime.

14. Valdymo srities strateginis tikslas – padėti užsienio lietuviams išsaugoti tautinį tapatumą, ryšius su Lietuva, kultūrą, gimtąją kalbą, sudaryti sąlygas pasirengti integruotis į Lietuvos gyvenimą tiems, kurie ketina ateityje grįžti į Lietuvą.

15. Esamos būklės analizė ir numatomos perspektyvos rodo, kad santykių su užsienio lietuviais valstybės politikos tikslai ir uždaviniai yra šie:

15.1. 1 tikslas – užtikrinti Lietuvos institucijų ir užsienio lietuvių bendradarbiavimą. Uždaviniai:

15.1.1. skatinti Lietuvos institucijų ir užsienio lietuvių bendradarbiavimą;

15.1.2. plėsti Lietuvos Respublikos diplomatinių atstovybių ir konsulinių įstaigų pajėgumus dirbti su Lietuvos piliečiais ir užsienio lietuviais, vykdyti konsulinę plėtrą, atsižvelgiant į Lietuvos piliečių emigracijos srautų kitimą;

15.1.3. skatinti užsienio lietuvių švietimo įstaigų bendradarbiavimą su Lietuvos švietimo įstaigomis – įtraukti lituanistinių mokyklų bendruomenes į švietimo projektus, finansuoti mokyklų, mokinių, studentų ir jaunimo organizacijų projektus, skatinančius vaikų ir jaunimo bendradarbiavimą su užsienio lietuvių švietimo įstaigų mokiniais;

15.2. 2 tikslas – siekti vieningos lietuvių tautinės bendruomenės – integralios tautos – sukūrimo. Uždaviniai:

15.2.1. skleisti informaciją apie užsienio lietuvius Lietuvoje ir teikti užsienio lietuviams informaciją apie gyvenimą Lietuvoje;

15.2.2. skatinti užsienio lietuvius dalyvauti Lietuvos politiniame gyvenime;

15.2.3. skatinti užsienio lietuvių gyvenimo ir veiklos mokslinius tyrimus;

15.2.4. skatinti užsienio lietuvius dalyvauti Lietuvos ekonominiame gyvenime – skleisti informaciją užsienyje apie verslo galimybes Lietuvoje, investicinę aplinką, laisvas darbo vietas;

15.3. 3 tikslas – siekti išsaugoti užsienio lietuvių tautinį tapatumą – puoselėti lietuvių kalbą, kultūrą. Uždaviniai:

15.3.1. sudaryti sąlygas kurti lituanistinio švietimo mokymo(-si) programų ir priemonių sistemą;

15.3.2. plėtoti lituanistinį švietimą – skatinti užsienyje gyvenančius lietuvius steigti naujas užsienio lietuvių švietimo įstaigas ir pritaikyti mokymo procesą užsienio lietuvių poreikiams ir specifinei kultūrinei aplinkai;

15.3.3. skatinti lietuvių kultūros kūrimą, puoselėjimą ir sporto tradicijų tęstinumą užsienyje.

V. SIEKIAMI REZULTATAI (VERTINIMO KRITERIJAI)

16. Šios strategijos įgyvendinimo stebėsenai atlikti nustatyti vertinimo kriterijai tiesiogiai susiję su joje numatytais pagrindiniais tikslais, uždaviniais ir leidžia reguliariai vertinti padarytą pažangą.

16.1. Strateginio tikslo įgyvendinimo (efekto) vertinimo kriterijai:

16.1.1. užsienio lietuvių švietimo įstaigų:

dabartinė reikšmė (2008 m. sausio 1 d.) – 191;

siektina reikšmė (2020 metais) – 250;

16.1.2. lietuvių kultūros, švietimo ir informacijos centrų užsienio valstybėse:

dabartinė reikšmė (2008 m. sausio 1 d.) – 11;

siektina reikšmė (2020 metais) – 35;

16.1.3. užsienio lietuvių, besimokančių lietuvių kalbos užsienio lietuvių švietimo įstaigose:

dabartinė reikšmė (2008 m. sausio 1 d.) – 7000;

siektina reikšmė (2020 metais) – 14 000;

16.1.4. lietuvių kalba užsienio valstybėse leidžiamų leidinių:

dabartinė reikšmė (2008 m. sausio 1 d.) – 34;

siektina reikšmė (2020 metais) – 55;

16.1.5. liaudies kūrybos ir meninės saviraiškos kolektyvų:

dabartinė reikšmė (2008 m. sausio 1 d.) – 214;

siektina reikšmė (2020 metais) – 250;

16.2. tikslų įgyvendinimo (rezultato) kriterijai:

16.2.1. Lietuvos institucijų ir užsienio lietuvių bendrų projektų:

dabartinė reikšmė (2008 m. sausio 1 d.) – 208;

siektina reikšmė (2020 metais) – 400;

16.2.2. Lietuvą pristatančių renginių užsienio valstybėse:

dabartinė reikšmė (2008 m. sausio 1 d.) – 200;

siektina reikšmė (2020 metais) – 500;

16.2.3. sukaupta informacijos apie užsienio lietuvių organizacijas (procentais):

dabartinė reikšmė (2008 m. sausio 1 d.) – 40;

siektina reikšmė (2020 metais) – 80;

16.2.4. atliktų užsienio lietuvių gyvenimo ir veiklos mokslinių tyrimų:

dabartinė reikšmė (2008 m. sausio 1 d.) – 5;

siektina reikšmė (2020 metais) – 20;

16.2.5. užsienio lietuvių, dalyvavusių rinkimuose į Lietuvos valdžios institucijas:

dabartinė reikšmė (2004 metais) – 17 000;

siektina reikšmė (2020 metais) – 50 000;

16.2.6. užsienio lietuviams adaptuotų lituanistinio švietimo mokymo(-si) programų:

- dabartinė reikšmė (2008 m. sausio 1 d.) – 5;
siektina reikšmė (2020 metais) – 20;
- 16.2.7. užsienio lietuvių bendruomenėms skirtų kultūrinių renginių:
dabartinė reikšmė (2008 m. sausio 1 d.) – 180;
siektina reikšmė (2020 metais) – 320;
- 16.2.8. mokyklų, mokinių, studentų ir jaunimo organizacijų projektų, skatinančių vaikų ir jaunimo bendradarbiavimą su užsienio lituanistinių mokyklų mokiniais:
dabartinė reikšmė (2008 m. sausio 1 d.) – 20;
siektina reikšmė (2020 metais) – 140.

VI. STRATEGIJOS ĮGYVENDINIMAS IR ATSKAITOMYBĖ

17. Šios strategijos įgyvendinimo laikotarpiu bus parengtos ir patvirtintos Tarpinstitucinė bendradarbiavimo su užsienio lietuvių bendruomenėmis 2008–2012 metų programa ir kitos vidutinės trukmės programos.

18. Tautinių mažumų ir išeivijos departamentas prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės kiekvienais kalendoriniais metais iki vasario 15 d. pateikia Ilgalaikės valstybės santykių su užsienio lietuviais 2008–2020 metų strategijos koordinavimo ir priežiūros komisijai informaciją apie šios strategijos įgyvendinimą.

19. Kiekvienais kalendoriniais metais iki kovo 1 d. Ilgalaikės valstybės santykių su užsienio lietuviais 2008–2020 metų strategijos koordinavimo ir priežiūros komisija atsiskaito Lietuvos Respublikos Vyriausybei už šios strategijos įgyvendinimą.

20. Šios strategijos įgyvendinimas finansuojamas iš institucijoms, dalyvaujančioms įgyvendinant šią strategiją, patvirtintų Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto bendrųjų asignavimų ir kitų teisės aktų nustatyta tvarka gautų lėšų.
